

Fjórðungssamband Vestfirðinga

Mynd; Jón Jónsson, Kirkjubóli við Steingrímsfjörð

Þótt líði ár og öld

**Ályktun 55. Fjórðungshings Vestfirðinga
Haldið á Hólmavík 3. og 4. september 2010**

Fjórðungssamband Vestfirðinga, Árnagötu 2-4, Ísafirði

55. Fjórðungsþing Vestfirðinga haldið á Hólmavík 3.- 4. september 2010 skorar á sveitarfélög og stjórnvöld að taka upp öflugra samstarf um áframhaldandi mótun og eftirfylgni Framtíðarsýnar og Sóknaráætlunar fyrir Vestfirði.

Í samstarfi sveitarfélaga og stjórnvalda hefur margt áunnist með verkefnum er varða byggða- og atvinnuþróun. Hægt hefur á neikvæðri íbúapróun sem rekja má að hluta til aðgerða í þessum málaflokkum. Hinsvegar hefur ekki orðið sá viðsnúningur í íbúapróun og aldursamsetningu sem telja verður nauðsynlegan fyrir framtíð byggðar á Vestfjörðum. Í nýrri sóknaráætlun stjórnvalda verður að bregðast við þessari þróun á tvennan hátt. Annarsvegar verður að gera greinarmun á aðgerðum til varnar byggð og aðgerðum þar sem skilyrði eru til vaxtar. Hinsvegar verður að grípa til nýrra aðferða á borð við breytingar á skattkerfi til að laða að fólk og fyrirtæki til Vestfjarða.

Opinber verkefni

- Þingið skorar á stjórnvöld að tryggja áframhaldandi starfsemi og fjárveitingar til opinberra stofnanna á Vestfjörðum. Sem dæmi má nefna að með breytingum á starfsemi sýslumannsembætta á Vestfjörðum er enn og aftur vegið að opinberum störfum á landsbyggðinni með tilheyrandi áhrifum á skatttekjur smærri samfélaga. Sömuleiðis þarf að huga að öðrum störfum, til dæmis í heilbrigðisþjónustu. Með fækkun opinberra starfa er vegið að efnahag og samfélagsgerð Vestfjarða. Ekki verði lögð niður opinber störf nema að flutningur annarra opinberra verkefna komi í staðinn. Þingið áréttar að þótt oft sé auðveldast að skera niður það sem fjærst er, þá er slíkt ekki alltaf hagkvæmast til lengdar.
- Staðið verði við endurskoðun á samstarfssamningi vestfirskra sveitarfélaga og ríkisins á sviði menningarmála. Samningurinn verði til fjögurra ára á óbreyttu starfssvæði og að framlag ríkisins verði ekki lægra en meðaltal áranna 2007-2010. Jafnframt styðji ríkisvaldið við Menningarmiðstöðvar á Vestfjörðum með svipuðum hætti og verið hefur á Austurlandi.
- Lagt er til að stoðkerfi atvinnu- og byggðaþróunar verði endurskoðað þannig að þeir skarist ekki og skapi óæskilegt umhverfi fyrir framþróun og fjármögnun verkefna svæðisins.
- Stjórnvöld beiti sér fyrir því að tryggja áframhaldandi fjármagn til verkefna sem lögð voru til í skýrslu Vestfjarðanefndarinnar sem og í verkefni sem sett voru á laggirnar til mótvægis við samdrátt í þorskveiðum.
- Tryggja þarf rekstur og ráðgjöf Fjölmenningsseturs til framtíðar en breyttar þjóðfélagsaðstæður geta valdið því að innflytjendur eigi frekar undir högg að sækja á Íslandi og lendi í hópi þeirra sem minnst mega sín.
- Taka þarf aðgerðir annarra landa til skoðunar sem nýtt hafa ýmis úrræði til að sporna gegn neikvæðri byggðaþróun, í þeim tilgangi að bæta búsetuskilyrði í fjórðungnum. Nauðsynlegt er að kanna hvort æskilegt sé að búa til ákveðið öryggisnet fyrir byggð sem getur lent í langvarandi neikvæðri byggðarþróun, til

að varna því að sveitarfélög eða landsvæði lendi í ógöngum, t.d. jöfnun flutningskostnaðar, hvetjandi námslánafyrirkomulag til hækkunar á menntastigi svæðisins og ívilnanir til fyrirtækja.

- Stækkun atvinnu- og þjónustusvæða hefur ekki verið fylgt eftir með eflingu almenningsamgangna, fremur er treyst á einkabíl. Hækkun gjalda á rekstur bifreiða leggst því með fullum þunga á þá íbúa sem sækja vinnu og þjónustu um langan veg. Við þessu þarf að bregðast með eflingu almenningsamgangna.
- Álagning virðisaukaskatts á flutning hráefnis og afurða framleiðslufyrirtækja skeykir samkeppnisstöðu þeirra gagnvart fyrirtækjum á höfuðborgarsvæðinu. Minnt er á að úttekt á þessum málaflokki hefur legið fyrir um langan tíma auk tillögugerðar á miðju ári 2008. Síðast en ekki síst býr hluti landsmanna við vegakerfi sem er áratugum á eftir í uppbyggingu miðað við önnur landssvæði. Þar til úrbótum er lokið, verður að jafna þennan aðstöðumun sem felst í auknum kostnaði við flutninga s.s. vegna vetrarfærðar, þungatakmarkana og slits á ökutækjum.

Sjávarútvegur

- Fjórðungssamband Vestfirðinga skorar á stjórnvöld að endurskoða ákvörðun um heildarafla á Íslandsmiðum með það fyrir augum að auka hann og styrkja efnahag og atvinnulíf í landinu. Ástand fiskistofna og fiskigengd á miðunum gefur vísbendingar um að svigrúm sé til að auka veiðiheimildir í þorski, án þess að það komi niður á uppbyggingu stofnsins til lengri tíma.
- Nauðsynlegt er að stjórnvöld marki skýra stefnu til framtíðar í fiskveiðistjórnun. Nú þegar nefnd sjávarútvegsráðherra um endurskoðun fiskveiðistjórnunarkerfisins skilar af sér, þarf að hraða endurskoðun kerfisins til að eyða sem fyrst óvissu um framtíðarskipan þess. Meirihluti Vestfirðinga byggir afkomu sína, með beinum eða óbeinum hætti, á sjávarútvegi og þjónustu við hann. Vöxtur og viðgangur greinarinnar er því lífsnauðsynlegur svæðinu og ber að leita allra leiða til að tryggja framþróun vestfirks sjávarútvegs.
- Stórauka þarf stuðning við þróunar- og nýsköpunarstarf innan sjávarútvegsins, t.d. í fiskeldi, kræklingarækt, sjávartengdri ferðaþjónustu og nýjungum í matvælaframleiðslu.
- Mikilvægt er að tryggja að strandveiðikerfið verði áfram við lýði og eflt enn frekar, en að tilhögun þess verði tekið til endurskoðunar með það í huga að auka jöfnuð. Jafnframt verði tekið upp umbunarkerfi til þeirra sem landa beint til vinnslu.

Evrópusamstarf

- Ísland hefur sótt um aðild að Evrópusambandinu og mun Íslendingum gefast kostur á að leiða þetta hagsmunamál til lykta í þjóðaratkvæðagreiðslu. Ásamt sjávarútvegi og landbúnaði eru byggða- og sveitarstjórnarmál viðamestu málaflokkarnir í þessu ferli. Gera verður kröfu til samninganefnda Íslands um að þær dragi fram sérstöðu svæða á borð við Vestfirði.
- Mikilvægt er fyrir vestfirsk sveitarfélög að eiga hlut í því aukna Evrópusamstarfi sem vænta má að fylgi aðildarviðræðum Íslands við Evrópusambandið. Því er lagt til að Fjórðungssambandið leggi áherslu á þátttöku í samstarfi sveitarfélaga á evrópska vísu, með sérstaka áherslu á samstarf sveitarfélaga á norðlægum slóðum og á strandsvæðum Evrópu.

Efling sveitarstjórnarstigsins

- Tekið er undir þá stefnu að efla og styrkja sveitarstjórnarstigið í landinu með flutningi verkefna frá ríkinu. Áfram skal haldið athugun á kostum og göllum þess að sameina sveitarfélög á Vestfjörðum. Lögð er áhersla á að greiðar samgöngur milli sveitarfélaga sé ein af grundvallarforsendum þess að markmið um eflingu sveitarstjórnarstigsins náist.

Menntun og rannsóknir

- Tryggja verður rekstrargrundvöll og núverandi námsframboð Háskólaseturs Vestfjarða til framtíðar ásamt nauðsynlegu fjármagni til frekari uppbyggingar nýrra námsbrauta, t.a.m. í meistaranámi. Áframhaldandi uppbygging Háskólaseturs Vestfjarða er liður í því að koma á fót Háskóla hafsins sem er í samræmi við Sóknaráætlun fyrir Vestfirði.
- Skorað er á stjórnvöld að tryggja áfram fjármögnun til rannsóknastarfs og þróunarvinnu á Vestfjörðum. Jafnframt sé tryggðir fjármunir til þróunar-, þekkingar- og fræðasetra á Vestfjörðum til lengri tíma litið.
- Fjárframlög til Menntaskólans á Ísafirði má ekki skerða því brýnt er að eini framhaldsskóli fjórðungsins geti boðið upp á sem fjölbreyttast námsframboð. Framhaldsdeild á Patreksfirði verði fest í sessi til framtíðar og sem fyrst verði hafinn undirbúningur að stofnun framhaldsdeildar fyrir Strandir og Reykhólahrepp.
- Fjórðungsþing Vestfirðinga minnir á mikilvægi sí- og endurmenntunar og vill að staðinn verði vörður um það góða starf, sem fram fer í Fræðslumiðstöð Vestfjarða.
- Tryggja þarf að allir Vestfirðingar geti nýtt sér það nám sem í boði er á Vestfjörðum, hvar sem þeir búa.

Landbúnaður

- Mikilvægt er að standa vörð um sérstöðu vestfirskis landbúnaðar og styðja vestfirska framleiðendur við að, nýta kosti svæðisins í markaðssetningu og rekstri. Stórauka þarf stuðning við þróunar- og nýsköpunarverkefni í landbúnaði.
- Vakin er sérstök athygli á því að Vestfirðir eru hreint svæði þegar kemur að sauðfjársjúkdómum og mikilvægt að ríkisvaldið hugi sérstaklega að því við uppbyggingu og viðhaldi sauðfjárveikivarnarsvæða.
- Skorað er á umhverfisráðherra, að endurskoða ákvörðun sína og gefa sveitarfélögum kost á að tilnefna fulltrúa í nefnd, sem fara skal yfir kosti og galla laga frá 1994 um vernd, veiðar og friðun villtra fugla og villtra spendýra og gera tillögur til úrbóta á lögum.

Samgöngur

Samþykkt Fjórðungsþings 2008 um stefnumótun í samgöngumálum á Vestfjörðum er í fullu gildi. Því ber að leggja þessa stefnumótun til grundvallar við gerð samgönguáætlunar til fjögurra ára, samgönguáætlunar til 12 ára og fjarskiptaáætlunar.

- Endurbyggingu Vestfjarðavegar um Barðastrandarsýslu frá Flókalundi í Bjarkalund verður að hraða. Framkvæmdin er í óþolandi biðstöðu og stjórnvöld verða að höggva á þann hnút. Fyrir Alþingi liggur frumvarp til laga um lagningu vegarins, þar sem tillit er tekið til náttúruverndarsjónarmiða sbr. dóm Hæstaréttar nr. 671/2008. Þar er fallist á þau sex skilyrði sem umhverfisráðherra setti fram í úrskurði sínum 6. janúar 2007 og heimilar þar með lagningu vegar á láglandi í Gufudalssveit. Þá skal enn fremur minnt á að fordæmi eru fyrir því að sett séu sérstök lög um málefni sem varða almannahag.
- Stjórnvöld eru hvött til að framkvæmdaröð verkefna á leiðinni Bjarkarlundur – Flókalundur verði breytt, þannig að í lok kaflans Kjálkafjörður að Eiði verði farið í þverun Þorskafjarða, verði um frekari tafir að ræða á svokallaðri leið B, þveranir Gufufjarðar og Djúpafjarðar.
- Áréttað er mikilvægi þess að tryggt sé fjármagn til reksturs Breiðafjarðarferjunnar Baldurs, sem er mikilvæg samgöngubót fyrir Vestfirði.
- Hafist verði handa við gerð jarðganga milli Dýrafjarðar og Arnarfjarðar eigi síðar en árið 2012.
- Skorað er á samgönguyfirvöld að göng milli Álftafjarðar og Skutulsfjarðar verði sett á samgönguáætlun 2011-2022.

- Skorað er á samgönguyfirvöld að færa snjómokstur á Strandavegi 643 upp um þjónustuflokk.
- Áréttað er mikilvægi þess að nýr vegur um Veiðileysuháls verði að veruleika sem fyrst.
- Fjórðungsþing Vestfirðinga felur stjórn að boða til samgönguþings í aðdraganda endurskoðunar samgönguáætlun 2011-2022. Tilgangur þingsins yrði fyrst og fremst sá að vekja athygli landsmanna á samgöngukerfi Vestfirðinga.
- Tryggja þarf öryggi gagnaflutninga á Vestfjörðum með hringtengingu ljósleiðara og endabúnaði sem svarar kröfum nútímasamfélags.
- Gerð er sú krafa að GSM símasamband sé um alla Vestfirði.
- Nauðsynlegt er að rekstur, viðhald og endurbætur flugvalla í fjórðungnum sé áfram tryggður, ekki síst í tengslum við sjúkraflyg. Þá verði kannaðir möguleikar á reglulegum flugsamgöngum milli norður- og suðursvæðs Vestfjarða yfir vetrartímam. Skerðingu á þjónustu í áætlunarflugi á Bíldudal og Gjögri er mótmælt.
- Brýnt er, að uppbyggingu samgöngumiðstöðvar í Reykjavík verði hraðað.
- Skorað er á samgönguyfirvöld að opna á ný möguleika á flugi frá Ísafjarðarflugvelli til Austur-Grænlands, með loftferðasamningi milli Íslands og Grænlands. Möguleikar Vestfirðinga á frekari samskiptum við næstu nágretta okkar í vestri eru að bundnar því að flugsamgöngur verði tryggðar.
- Mismunur á flutningskostnaði í landinu er með öllu óviðunandi og skerðir samkeppnishæfni fyrirtækja sem starfa utan höfuðborgarsvæðisins. Því er nauðsynlegt að tillögur um jöfnun flutningskostnaðar nái nú þegar fram að ganga.
- Mikilvægt er að allir landsmenn sitji við sama borð þegar póstdreifing er annars vegar.

Orkumál

- Jöfnun orkuverðs og dreifingarkostnaðar raforku er eitt af grundvallaratriðum í jöfnun búsetuskilyrða í landinu. Stjórnvöld hafa haft framangreint að markmiði í raforkulögum. Lýst er miklum áhyggjum yfir því að stjórnvöld séu nú að færast frá þessu markmiði m.a. með raunlækkun framlaga á fjárlögum til niðurgreiðslu húshitunarkostnaðar og slægri eftirfylgd með jöfnun dreifingarkostnaðar raforku í dreifbýli og þéttbýli. Hvatt er til að hraða boðaðri heildarendurskoðun raforkulaga þar sem skerpt verður á framangreindu markmiði.

- Hraða verður nútímavæðingu raforkukerfis Vestfirðinga og ákveða bestu mögulegu leiðir til uppbyggingar kerfisins til úrbóta fyrir afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum. Sérstaklega verði horft til þess möguleika sem stærri vatnsaflsvirkjun á Vestfjörðum getur falið í sér við lausn þessa verkefnis. Einnig er bent á hraða þróun endurnýtanlegra orkugjafa svo sem sjávarorku og vindorku og möguleika á uppbyggingu á Vestfjörðum í þeim efnum.
- Kallað er eftir skilum á skýrslu ráðgjafahóps sem iðnaðarráðherra skipaði í október 2009 til að fara yfir úrbætur á raforkuöryggi á Vestfjörðum og möguleika svæðisins til atvinnuuppbyggingar í orkufrekum iðnaði.
- Tryggja þarf að þrífösun rafmagns verði komið á til sveita sem allra fyrst, án þess að óeðlilegur kostnaður lendi á sveitarfélögum eða einstaklingum við framkvæmdina.

Skipulags-og umhverfismál.

- Til framtíðar litið er skipulag á nýtingu strandsvæða eitt af mikilvægustu hagsmunamálum byggðar og atvinnulífs á Vestfjörðum. Framkvæði Fjórðungssambands Vestfirðinga og samstarfsaðila þess um gerð nýtingaráætlunar fyrir Arnarfjörð hefur nú hlotið stuðning stjórnvalda og ber að fagna því. Þar með er fyrsta skrefið stigið í átt að heildarskipulagi fyrir strandsvæði Vestfjarða.
- Lögsögumörk sveitarfélaga til hafsins skulu færð út sem nemur einn sjómílu frá stórstraumsfjöruborði.
- Fjórðungsþing Vestfirðing samþykkir að stefna að sameiginlegri umhverfisvottun Vestfjarða í heild samkvæmt staðli Earth Check undir forystu Fjórðungssambands Vestfirðing. Þingið felur stjórn og framkvæmdastjóra að kynna hugmyndina og kanna vilja sveitarstjórna og sækja um aðild að Earth Check fyrir Vestfirði í heild ef viðbrögð verða jákvæð.